

Dalsland & Sjöfles
Alkohol- och
Tobaksenhet

Gemensamma riktlinjer i Dalslandskommunerna och Sjöfles kommun.

Serveringstillstånd, servering och försäljning av folköl, försäljning av tobaksvaror, vissa receptfria läkemedel, e-cigarettor och påfyllningsbehållare, Tobaksfria nikotinprodukter samt tillsyn av rökfria skolgårdar.

Reviderad augusti 2022 pga. Ny lag gällande Tobaksfria nikotinprodukter, ändring i detta dokument sidan 17

Under 25?

Visa leg!

Hendels, kommunen och Länsstyrelsen i samverkan

Rökning förbjuden
på skolgården

11 Tobakslagen

Dalsland och Sjöfles
Alkohol- och
Tobaksenhet
Box 64
464 80 Mellerud

0530-181 60, 0530-181 46

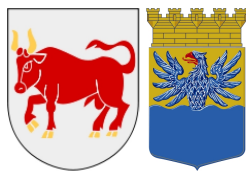
alkohol.tobak@dalsland.se

Innehåll

Innehåll

Gemensam handläggning och tillsyn i Dalsland och Sjöfles	3
Upprättade riktlinjer för den gemensamma handläggningen och tillsynen	3
Kommunens informationsskyldighet.....	4
Serveringstillstånd	4
Serveringstillstånd, vad krävs?	5
Kunskapsprov.....	6
Serveringslokaler	6
Uteservering	6
Krav på matutbud och köksutrustning	7
Serveringstider.....	7
Krav på kassaregister	7
Musikevenemang och ungdomliga miljöer	7
Alkoholpolitiska olägenheter.....	8
Diskriminering i samband med restaurangbesök.....	8
Stadigvarande tillstånd för allmänheten och slutet sällskap	9
Cateringstillstånd	9
Särskilt tillstånd gemensamt serveringsutrymme	9
Särskilt tillstånd för provsmakning	10
Särskilt tillstånd för pauservering	10
Tillfälligt tillstånd för allmänheten	10
Tillfälliga tillstånd för slutna sällskap.....	10
Tillfälliga tillstånd för provsmakning vid arrangemang	11
Rumsservering på hotell.....	11
Kryddning av snaps	11
Tillsyn	12
Ingripande och påföljder vid överträdelser	12
Folkölsförsäljning.....	13
Tillstånd enligt tobakslagen.....	14
Handläggning	14
Tillsyn	14
Tillsynsavgifter	15
Remissyttranden.....	15
Egenkontroll.....	16
Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.....	16
Försäljning av Tobaksfria nikotinprodukter.....	17
Tillsyn rökfria skolgårdar	17
Receptfria läkemedel.....	17
Tillsynsavgifter	17

Överklagande.....	18
Kontakter	18

Gemensam handläggning och tillsyn i Dalsland och Sjöfles

De fem Dalslandskommunerna: Bengtsfors, Dals Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål samt Sjöfles kommun, har gemensam handläggning och tillsyn av servering och tobakstillstånd, tillsyn av tobaksliknande produkter, folköl, receptfria läkemedel samt rökfria skolgårdar. När det gäller tillsyn av försäljning av receptfria läkemedel, och rökfria skolgårdar ingår inte Sjöfles kommun, Alkohol/tobakshandläggarna svarar också på remisser från Lotteriinspektionen avseende värdeautomatspel.

Alkohollagens regler styr hur servering av alkoholdrycker får ske. Syftet med reglerna är att begränsa den alkoholkonsumtion som kan vara skadlig till exempel berusningsdrickande, allt för tidig alkoholdebut och olägenheter såsom ordningsstörningar.

Stadigvarande serveringstillstånd samt stadigvarande tillstånd för tobaksförsäljning ges av tillståndsenheten enligt delegation vid beviljande, vid avslag och tveksamheter beslutar ansvarig nämnd. Vid tillfälliga tillstånd tas beslut av tillståndsenheten enligt delegation.

Det är också kommunen som tillsammans med Polisen är tillsynsmyndighet med uppgift att se till att lagarna följs. Kommunen har tillsammans med polismyndigheten även tillsynsansvaret när det gäller försäljning av folköl och tobak samt e-cigaretter med påfyllnadsbehållare, vilket framförallt syftar till att förhindra försäljning till underåriga.

I Dalsland och Sjöfles ska alkoholservering och tobaksförsäljning ske på ett ansvarsfullt sätt som tar hänsyn till människors trygghet och hälsa. Detta dokument ska tydliggöra vad som gäller kring serveringstillstånd, receptfria läkemedel, e-cigaretter med påfyllnadsbehållare, rökfria skolgårdar samt folköl- och tobaksförsäljning.

Upprättade riktlinjer för den gemensamma handläggningen och tillsynen

Det är mycket viktigt att de riktlinjer som upprättas är tydliga för vad som gäller enligt alkohollagen och tobakslagen samt lagen om receptfria läkemedel, med hänsyn till de lokala förhållanden som tas vid tillståndsprövningen. Riktlinjerna ska vara kända hos tillståndshavare och allmänhet. Detta sker genom publicering på kommunernas hemsidor och vid kontakter med Alkohol- och Tobaksenheten. De ska vara politiskt förankrade och beslutade av de samverkande kommunernas ledning och spegla kommunens nuvarande uppfattning och ambitionsnivå.

Syftet med riktlinjerna är att sökande ska kunna förutse om en etablering kan ges tillstånd i kommunen. Det är också en förutsättning för likabehandling av ansökningar om serveringstillstånd och tobakstillstånd.

Enligt alkohollagen ska kommunerna upprätta tillsynsplaner. Det är viktigt att riktlinjerna inte får ersätta dessa. Tillsynsplanen ska redovisa det årliga planerade tillsynsarbetet mer

ingående med till exempel antal tillsynsbesök, vilket slag av tillsyn som ska göras och hur tillsynen ska förläggas över året. Däremot ska inte redovisas vilka serverings- eller tobaksförsäljningsställen som ska besökas, det bör ligga på handläggarna att själva bestämma.

Kommunens informationsskyldighet

Kommunerna har skyldighet att informera om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande författningar. Informationen ska finnas tillgänglig hos alkohol/tobakshandläggarna samt på hemsidan.

I övrigt har alkoholhandläggarna till uppgift att vägleda och ge stöd vid ansökan och kontrollera att tillståndshavaren följer reglerna för serveringstillstånd.

Serveringstillstånd

Kommunens mål med riktlinjer för serveringstillstånd

- Att minska överkonsumtion av alkohol. Särskilt fokus ska ligga på ungdomar och unga vuxna.
- Att bidra till en förbättrad folkhälsa.
- Att bidra till att endast seriösa entreprenörer erhåller tillstånd.
- Att tydliggöra sambandet mellan matservering och alkoholservering.
- Att se till att den som söker tillstånd ska få ett professionellt och tydligt bemötande
- Att verka för fler alkoholfria ungdomsmiljöer och ungdomsarrangemang.
- Vid alla beslut som kan påverka ungdomar och barn, tex rörande serveringstillstånd och tobakstillstånd i närheten av skolor och andra barn/ungdomsmiljöer ska i första hand hänsyn tas till barnens och ungdomarnas bästa.

Alkohollagen är en skyddslagstiftning för att begränsa de skador alkohol kan orsaka. Utgångspunkten i svensk alkoholpolitik samt i Dalslandskommunerna och Sjöfles kommun är att skyddet för människors hälsa bör gå före företagsekonomiska och näringspolitiska intressen.

Olika typer av serveringstillstånd:

Det finns olika typer av serveringstillstånd:

- Stadigvarande serveringstillstånd för allmänheten (även trafikstillstånd)
- Stadigvarande serveringstillstånd för slutet sällskap
- Stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet för slutet sällskap
- Särskilt tillstånd för gemensamt serveringsutrymme
- Särskilt tillstånd för provsmakning
- Särskilt tillstånd för pauservering

Tillfälligt serveringstillstånd för allmänheten

Tillfälligt utökat serveringstillstånd avseende serveringsyta eller -tid

Tillfälligt serveringstillstånd för slutet sällskap

Tillfälligt tillstånd för provsmakning vid arrangemang

All försäljning av alkoholdrycker är tillståndspliktig.

Det finns emellertid ett undantag - Det krävs inget serveringstillstånd om **samtliga** nedanstående förutsättningar är uppfyllda:

- Serveringen avser ett enskilt tillfälle för i förväg bestämda personer
- Serveringen sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna och
- Serveringen äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Serveringstillstånd, vad krävs?

Ansökan om serveringstillstånd, oavsett om det gäller stadigvarande, tillfälligt, för allmänhet, för slutna sällskap, gemensam serveringsyta eller catering, ska skickas till Alkohol- och Tobaksenheten i Melleruds kommun. För serveringstillstånd för s.k. trafikservering (servering på tåg, båt eller flyg) gäller att ansökan skickas dit där företaget har sitt säte.

Det finns i alkohollagen ingen generell *rätt* att få serveringstillstånd. Det görs en bedömning utifrån eventuella alkoholpolitiska olägenheter, Polisens yttrande över ordningsläget och Miljökontorets bedömning av störningsrisk för närboende.

Serveringstillstånd får meddelas endast den som visar att denne med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheter i övrigt, är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag". (8 kap 12 § 1 st. alkohollagen).

Detta medför att de som söker har kravet att:

- Inte varit straffat för brott som anses olämpliga ur alkohollagens perspektiv, eller kopplade till verksamheten de tre senaste åren
- Ha dokumenterad kunskap i alkohollagen
- Ha fyllt 20 år
- Inte vara restförd eller ha andra ekonomiska anmärkningar
- Kan visa varifrån insatt kapital till verksamheten kommer

I ett ansökningsärende ska det utredas om kraven i alkohollagen är uppfyllda. De ledamöter som ingår i företaget som söker tillstånd måste vara personligt och ekonomiskt lämpliga, uppfylls inte kraven avslås ansökan.

Den sökande har bevisbördan och ska komma in med alla handlingar, uppgifter och

klargöranden som behövs för prövningen av ansökan. En ansökan om serveringstillstånd kan avslås om den sökande inte inlämnar de begärda uppgifter och handlingar som behövs för tillståndsenhetens handläggning. En ansökan om serveringstillstånd som inte kompletteras, ska avslås efter sex månader från ansökningsdatumet.

Enligt 5 § alkoholförordningen gäller att kommunen ska fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Sökanden ska få information om skälen för att handläggningstiden förlängs innan ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Kunskapsprov

För att få serveringstillstånd ska den sökande avlägga ett kunskapsprov i alkohollagen och anslutande föreskrifter. Huvudregeln är att kunskapsprövning ska ske. I vissa fall kan kommunen underlåta prövning då till exempel sökande redan har genomgått kunskapsprov eller har serveringstillstånd i någon annan kommun. Förfrågan ska då skickas till tillståndsgivande kommun för dokumentation om att tillståndshavaren skött sin verksamhet utan oegentligheter. Kunskapsprov ska avläggas **innan** serveringstillstånd beviljas, oavsett om det gäller stadigvarande eller tillfälliga tillstånd, med undantag av vad som angetts ovan.

Serveringslokaler

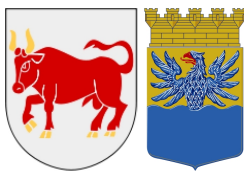
Allmänt för serveringslokaler gäller att dessa ska vara registrerade som livsmedelsanläggning hos Miljökontoret. Lokalerna ska också vara lämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt vilket bedöms av räddningstjänsten. De ska ha en överblickbar serveringsyta, enligt 8 kapitlet 15 § ska serveringsstället ha ett lämpligt antal sittplatser för matservering i förhållande till serveringslokalens storlek. Ett riktmärke är att 25 % av gästerna ska kunna sitta vid ett bord.

Regeringen har i propositionen också uttalat att det krävs en viss standard för serveringstillstånd, där till exempel gatukök, caféer eller liknande enklare serveringsställen inte bör få serveringstillstånd. Även många hamburgerrestauranger, vars verksamhet i huvudsak är inriktad på barnfamiljer och ungdomar, bör inte heller komma i fråga.

Uteservering

På en uteservering bör gälla samma regler som för övrig alkoholservice när det gäller öppettider, matutbud, bordsservice, sittplatser och dryckesslag. En uteservering ska finnas i direkt anslutning till serveringsstället och omfatta ett tydligt avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Om det är fråga om offentlig plats enligt ordningslagen, krävs Polisens tillstånd, beviljat bygglov från kommunen eller dispositionsrätt för privat mark. Tidigare var uteserveringar säsongsbeviljade men nu gäller den tid som framgår i avtal om markupplåtelse som tecknats med kommunen, privat aktör eller Polisens tillstånd när det gäller gatumark. Finns det misstanke om störningar och buller kan serveringstiden begränsas enligt Polisens eller Miljökontorets yttrande.

Den ska också kunna överblickas av serveringspersonalen för att kunna kontrollera vilka gäster som har tillgång till alkoholdrycker och kunna upptäcka om olägenheter uppstår.

Krav på matutbud och köksutrustning

Vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd gäller att serveringsstället ska ha ett eget kök i anslutning till serveringslokalen och tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat.

Maten ska på något sätt ha förädlats utifrån råvaror, men det behöver nödvändigtvis inte vara varma maträtter. Köket ska vara välutrustat och ska användas. Det ska finnas menyer med priser som visar att restaurangen verkligen vill sälja mat i praktiken. Gästerna ska kunna erbjudas två förrätter, fem huvudrätter och två efterrätter.

Kök som utgörs endast av vanliga lägenhetsspisar eller mikrovågsugnar för uppvärmning av prefabricerade maträtter anses inte vara tillräckligt när det gäller stadigvarande tillstånd för allmänheten. Däremot är det tillåtet att efter kl 23.00 servera något enklare utbud, till exempel kalla rätter eller rätter som värms upp i mikrovågsugn.

När det gäller stadigvarande serveringstillstånd för slutna sällskap eller tillfälliga tillstånd är matkravet något lägre. För sådana tillstånd är det tillräckligt att det tillhandahålls någon form av tillredd mat och i dessa fall är även lägenhetsspisar och mikrovågsugnar för uppvärmning av mat tillräckligt.

Serveringstider

Normaltid för servering av alkoholdrycker är 11:00 till klockan 01:00. Om det på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras att olägenheter uppstår när det gäller ordning och nykterhet eller särskild risk finns för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

När det gäller serveringstiden, förutsätter ett serveringstillstånd efter kl 01.00 att Polisen eller Miljökontoret inte har något att erinra i fråga om störningar. Detta gäller samtliga typer av serveringstillstånd. I Dalsland och Sjöfles har serveringstiden begränsats till att gälla som längst till kl 02.00, men undantag har förekommit t ex vid slutna sällskap såsom bröllop där serveringstid har beviljats till kl 03.00 i lokaler med stadigvarande serveringstillstånd.

Detta sker i yttersta undantagsfall, det samma gäller tider innan 11:00 på morgonen.

Kommunen kan vid ansökan villkora om förordnade vakter efter vissa klockslag eller vid olika typer av evenemang. Det är lämpligt att serveringsställen med serveringstider till kl 02.00 har personal som genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholserving.

Krav på kassaregister

Skatteverket lagstiftning om kassaregister (2010:1631) innebär att stadigvarande serveringstillstånd för allmänheten omfattas av lagen och ska ha kassaregister med kontrollenhet vid sina tillställningar. De tillfälliga serveringstillstånden behöver endast ha kassaregister om försäljningen överskrider ett visst belopp. Se www.skatteverket.se.

Musikevenemang och ungdomliga miljöer

Vid musikevenemang och konserter är det viktigt att serveringen sker under

restaurangmässiga former och att det finns tydliga regler för hur serveringen får bedrivas. Serveringen ska vara i ett väl avgränsat område. Villkor ska ställas om förordnade vakter. Kontroll av åldersgräns och nykterhet ska ske på ett tillfredsställande sätt.

Även stor återhållsamhet bör beaktas avseende ansökningar om serveringstillstånd vid idrotts-evenemang. När tillställningarna riktar sig huvudsakligen till barn och ungdomar under 18 år ska ansökan avslås.

Alkoholpolitiska olägenheter

Vid ansökan om serveringstillstånd, utökning eller förändringar av ett serveringsställe ska bedömning av risken för olägenheter alltid göras. Vid handläggningen görs bedömningen utifrån inskickad ansökan, remissvar från övriga myndigheter samt den kunskap som förvärvats avseende det aktuella området, den sökande eller serveringsstället. Även om sökande har uppfyllt kraven i 8 kap 12 § alkohollagen, kan ansökan avslås om serveringen kan befaras medföra olägenheter när det gäller ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Särskild noggrann bedömning, utvärdering och motivering för avslag ska göras om:

- *Polisen avstyrker ansökan med hänvisning till risk för ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närmaste omgivning*
- *Miljökontoret avstyrker ansökan på grund av risk för störning från buller och annat liknande som befaras orsaka olägenheter för människors hälsa*
- *Ansökan avser restaurang som vänder sig till en ungdomlig publik **under 18 år***

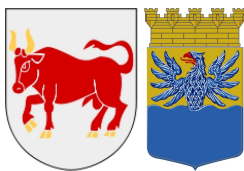
Även dessa punkter ska särskilt beaktas innan tillstånd beviljas:

- Områden där antalet serveringstillstånd har ökat eller riskerar att öka till så hög omfattning att det finns risk för att alkoholpolitiska olägenheter kan uppstå
- Områden där återkommande missbruksförhållanden råder.
- Områden nära stora trafikleder.
- Områden i anslutning till idrottsplatser eller där det finns skolor, fritidsgårdar, ungdomsverksamhet eller andra ställen som utgör samlingsplatser för ungdomar.

Det finns en viss problematik i Dalsland och Sjöfles, då dessa små kommuner ofta hyr ut sina idrottsanläggningar och skollokaler för tillfälliga tillställningar där det serveras alkohol, både med och utan serveringstillstånd. Det är därför särskilt viktigt att kontrollera **innan** tillståndsgivning att **ingen ungdomlig verksamhet bedrivs under tiden**, i eller i anslutning till de lokaler som ansökan avser.

Diskriminering i samband med restaurangbesök

Om en tillståndshavare eller dennes anställda i sin restaurangverksamhet döms för olaga diskriminering kan detta leda till att serveringstillståndet återkallas. Det är ett brott i

anknytning till restaurangrörelsen och måste bedömas som allvarligt.

Alla som vistas i Dalsland och Sjöfles ska kunna känna sig trygga och säkra. Besökare och boende i Dalsland och Sjöfles har samma rättigheter att röra sig fritt, utan rädsla för att utsättas för brott eller kränkningar.

Stadigvarande tillstånd för allmänheten och slutet sällskap

En ansökan avseende stadigvarande serveringstillstånd beslutas av enligt delegation av tillståndsenheten vid beviljande, men vid avslag eller tveksamheter ansvarig nämnd i respektive kommuner i Dalsland och Sjöfles. Under handläggningstiden hämtas yttranden in från Polis, Skatteverket, Miljökontoret och Räddningstjänsten. Även Tullverket, Sjöfartsverket och Kronofogden kan komma i fråga i speciella fall. Det som efterfrågas är de sökandes ekonomiska vandel, konkursfrihet, förekomst i Polisens brottsregister eller risk för olägenheter eller buller. Även förfrågan avseende taxerad inkomst och fastighetsägande tas med i remisserna. Utifrån remissvaren görs en bedömning om lämplighet för serveringstillstånd. Avstyrks ansökan på saklig grund av Polis, Räddningstjänst eller Miljökontor kan det vara skäl för avslag.

Handläggningstiden är beräknad till cirka två månader innan beslut beroende på ansökningsfrekvensen.

Cateringstillstånd

Ett cateringföretag kan endast bedriva sin verksamhet enligt alkohollagen till slutna sällskap. Det är möjligt att få ett stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet, under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum, för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen. Cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få ett serveringstillstånd, det behöver dock inte vara i den kommun där tillståndet söks. Anmälan om catering ska anmälas senast sju arbetsdagar före aktuell tillställning.

Särskilt tillstånd gemensamt serveringsutrymme

Det är möjligt för flera tillståndshavare att utnyttja samma serveringsyta, ett s.k. gemensamt serveringsutrymme, enligt 8 kap 14 § alkohollagen. Vid festivaler ska det finnas möjlighet för flera tillståndshavare att nyttja en gemensam öppen yta inom avgränsat område.

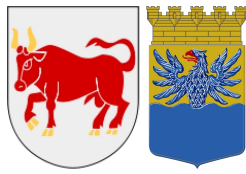
En förutsättning är att de som ansöker om särskilt tillstånd om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd.

Det är möjligt att ansöka om både särskilt tillstånd för gemensamt serveringsutrymme samt till exempel tillfälligt tillstånd för allmänheten vid samma tillfälle.

Det som krävs för ett gemensamt serveringsutrymme är:

- Ytan ska vara tydligt avgränsad
- Det ska finnas förordnade vakter under tillställningen

Handläggningstid för ansökan om särskilt tillstånd gemensamt serveringsutrymme är densamma som för tillfälligt tillstånd för allmänheten, d v s cirka en månad.

Särskilt tillstånd för provsmakning

Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården kan söka stadigvarande serveringstillstånd för att erbjuda provsmakning på tillverkningsstället.

Företag som är upplagshavare kan endast söka tillfälligt provsmakningstillstånd.

Handläggningstiden är densamma som för stadigvarande serveringstillstånd och för tillfälliga tillstånd dvs två månader för stadigvarande och en månad vid tillfälliga tillstånd.

Särskilt tillstånd för pausservering

I Dalsland och Säffle finns ett antal lokaler såsom biografier, teatersalonger och Folkets Hus-lokaler som visar operaföreställningar, filmer eller teater- eller musikföreställningar. Dessa har också möjlighet att ansöka om särskilt tillstånd för pausservering och vid uppehåll i tillställningen servera starköl eller vin till besökarna. Pausservering avser endast en kort rast mellan de olika akterna i föreställningen och kan **inte gälla hela evenemanget**. Pausen får ej vara längre än föreställningen. Vill man servera alkoholdrycker under annan tid än i paus, måste man söka serveringstillstånd för allmänheten.

Tillfälligt tillstånd för allmänheten

Ett serveringstillstånd kan meddelas antingen som ett stadigvarande tillstånd eller ett tillfälligt tillstånd. Serveringstillståndet kan också gälla för allmänheten eller för slutet sällskap enligt 8 kap 2 § alkohollagen.

Dalsland och Säffle har i sina taxor beslutat att tillfälliga tillstånd för allmänheten gäller maximalt 6 tillfällen per år.

Med hänsyn till de serveringsställen som har stadigvarande tillstånd bör tillståndsgivning avseende tillfällig alkoholservice vara mer restriktiv. Detta för att inte osund konkurrens ska drabba redan etablerade restauranger. Vid serveringstillstånd för allmänheten under enstaka tillfälle ställs kraven på matutbud något lägre. Här är det tillräckligt att det tillhandahålls någon form av tillredd mat. Här är det också tillåtet att använda lägenhetsspisar, kol- eller gasolgrillar och mikrovågsugnar för uppvärmning av prefabricerad mat.

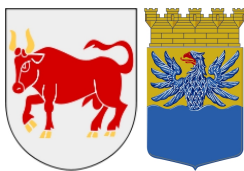
När det gäller serveringstiden förutsätter ett tillfälligt tillstånd efter kl 01.00 att Polisen eller Miljökontoret inte har något att erinra i fråga om störningar.

Detta grundas på att serveringen sker på annan plats än normalt serveringsställe och risker för alkoholpolitiska olägenheter kan finnas. I Dalsland och Säffle har serveringstiden begränsats till att gälla som längst till kl. 02.00.

Handläggningstiden för tillfälligt tillstånd beräknas till cirka en månad.

Tillfälliga tillstånd för slutna sällskap

Med slutna sällskap avses sammanslutningar eller grupper som är begränsade i antal och som har en personkrets som är känd på förhand och som har ett gemensamt intresse.

Det kan vara ideella föreningar eller byalag där det finns en tydlig organisation i form av en styrelse eller liknande styrgrupp. Det är samma krav på matutbud som för tillfälliga tillstånd för allmänheten. I Dalsland och Sjöfles har man bestämt att det är upp till sex tillfällen per halvår som kan beviljas per ansökan.

När det gäller serveringstiden förutsätter ett tillfälligt tillstånd efter klockan 01.00, att Polisen inte har något att erinra i fråga om störningar. I Dalsland och Sjöfles har serveringstiden begränsats till att gälla som längst till kl 02.00.

Handläggningstiden för tillfälligt tillstånd för slutna sällskap beräknas till 10 arbetsdagar.

Tillfälliga tillstånd för provsmakning vid arrangemang

Det är tillåtet att arrangera provsmakning av alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten.

De förutsättningar som gäller för detta är:

- Arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser
- Arrangören har stadigvarande serveringstillstånd för den lokal där provsmakningen ska äga rum

Det kan också gälla följande:

- De partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt har genom egen eller gemensam ansökan erhållit ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som erbjuds

Finns det redan ett stadigvarande eller ett tillfälligt tillstånd för allmänheten för de drycker eller den lokal som provsmakningen ska äga rum, behöver endast en anmälan skickas till kommunen **sju dagar** innan arrangemanget äger rum. Enligt alkohollagen finns inget krav på matsservering när det gäller provsmakning.

Rumsservering på hotell

Hotell som i sina lokaler har restaurangverksamhet med serveringstillstånd tillåts ha rumsservering. Det gäller både servering från minibar och rumsservering. Det är inte nödvändigt att hotellet driver restaurang-verksamheten i egen regi, men den ska bedrivas i hotellets lokaler och ett krav är att man ska kunna erbjuda tillredd mat.

Serveringstillståndet ska också omfatta de drycker som erbjuds vid rumsservering eller i minibar. I övrigt gäller övriga bestämmelser i alkohollagen bland annat när det gäller serveringsansvarig person och åldersgräns.

Kryddning av snaps

Den som har ett stadigvarande serveringstillstånd att servera spritdrycker har också rätt att krydda spritdrycker för servering av snaps i sin verksamhet.

Verksamheten ska vara i en liten skala. Ett exempel är om tillståndshavaren vill krydda sin

egen snaps till julbordet. En anmälan skickas till kommunen **sju dagar** innan första arrangemanget äger rum.

Tillsyn

Enligt 9 kapitlet 2 § och 3 § alkohollagen omfattar kommunens tillsynsansvar servering av alkoholdrycker samt marknadsföring av alkoholdrycker.

Marknadsföringen ska vara måttfull. Den får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana gästerna till att dricka alkohol. Marknadsföringen får inte rikta sig mot barn eller ungdomar som inte fyllt 25 år. Alkohol- och tobaksenheten ansvarar för tillståndsgivning och tillsyn.

Tillsynen består av följande delar:

- **Förebyggande tillsyn.** Det innebär råd och vägledning till tillståndshavaren samt information, nätverksträffar och arbete enligt metoden, Ansvarsfull alkoholservering.
- **Inre tillsyn.** Kommunen granskar den som har provsmaknings- eller serveringstillstånd om tillståndshavaren fortfarande uppfyller alkohollagens krav om personlig eller ekonomisk lämplighet. Vidare undersöks restaurangrapporterna samt övervakning av restaurangernas marknadsföring i annonser och på webben.
- **Yttre tillsyn.** Den yttre tillsynen sker både i och utanför restaurangerna, tillsynen sker aldrig av ensam handläggare.
Tillsynsmyndigheten har rätt till tillträde av serveringsställets alla lokaler, att ta del av bokföring och andra handlingar som rör verksamheten.
Vid tillsynen tittar man bland annat på ordningen, gästernas berusningsgrad och att minderåriga inte serveras alkohol samt att serveringspersonalen begär legitimation av gäster som ser unga ut.
- **Samordnad tillsyn** tillsammans med andra myndigheter såsom polisen, Skatteverket eller räddningstjänsten.

Om det konstateras olägenheter på serveringsstället sker en återkoppling direkt till serveringsansvarig på plats efter tillsynen. Ibland kan det finnas tillfällen då det inte är lämpligt eller möjligt att göra en återkoppling direkt. I dessa fall sker återkopplingen så fort som möjligt efter tillsynstillfället.

Ingripande och påföljder vid överträdelser

En påföljd för innehavare av serveringstillstånd är erinran och varning som ska vara ett förstahandsalternativ vid överträdelser i alkohollagen och dess bestämmelser. Återkallelse är det slutgiltiga beslutet som avslutar all alkoholförsäljning på serveringsstället.

- **Erinran** ska användas vid lindrigare förseelser, där det kan röra sig om missförstånd eller då tillståndshavaren inte varit medveten om felaktigheten.

- **Varning** ska användas när överträdelsen är allvarlig, men inte i den grad att återkallelse kan anses nödvändig. Det kan gälla tillfälliga misstag av överservering, dåligt matutbud etc.
- **Återkallelse kan ske**
 1. när det med tillståndshavarens vetskap förekommit brottslig verksamhet på eller i anslutning till serveringsstället utan att tillståndshavaren har ingripit
 2. när tillståndshavaren har brutit mot lagen eller vad som i övrigt gäller för tillståndet så att varning inte är en tillräcklig åtgärd
 3. när tillståndshavaren har tilldelats flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningarna har rättats till
 4. när tillståndet inte längre utnyttjas

Exempel på brottslig verksamhet som kan föranleda återkallelse är narkotikabrott, häleri, koppleri, olaga diskriminering eller olovlig spelverksamhet. Tillståndshavare som begått brott såsom trafiknykterhetsbrott, våldsbrott, narkotikabrott eller ekonomisk misskötsamhet kan medföra en omprövning av serveringstillståndet.

Tillfälliga serveringstillstånd för allmänheten ska ha tillsyn under någon del av den beslutade serveringstiden så långt detta är möjligt.

Folkölsförsäljning

Detaljhandel och servering av öl klass II är inte tillståndspliktigt enligt alkohollagen. Lokalen skall dock vara registrerad av Miljö- och byggavdelningen som livsmedelsanläggning och försäljningen ska även anmälas till tillståndsenheten.

Den som bedriver verksamheten skall utöva särskild kontroll över försäljningen/serveringen, egenkontroll. Ett egenkontrollprogram skall upprättat och inlämnas till tillståndsenheten tillsammans med anmälan.

Kommunen och polisen är tillsynsmyndigheter.

Tillsynen innebär bland annat kontroll av följande:

- Att försäljningen inte sker till personer under 18 år.
- Att försäljning inte sker till berusade personer.
- Att försäljning inte sker om det finns misstanke om att ölen överlämnas till annan person som ej fyllt 18 år eller redan är berusad.
- Att mat säljs eller serveras i lokalen. Det räcker inte med någon enstaka matvara utan skall vara ett brett matvarusortiment i tillräcklig kvantitet. Kioskvarusortiment som bland annat konfektyrer och snacks räknas inte som matvaror.
- Att skyltar finns uppsatta som tydligt anger åldersgräns.
- Att egenkontrollprogram finns upprättat och inlämnat till kommunen.

Tillsyn genomförs årligen samt vid uppkomna oegentligheter på försäljningsstället.

Tillstånd enligt tobakslagen

Ett av riksdagens mål för folkhälsan med den nya tobakslagen (2018:2088) lag om tobak och liknande produkter (LTLP) är ett minskat tobaksbruk. Syftet är att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak. Detta innebär att man vill se en minskad användning av tobak hos befolkningen och att ungdomar inte ska lockas att börja använda tobak. Dessutom vill man minska den illegala försäljningen. Försäljning av tobaksprodukter kräver tillstånd. Det ställs höga krav på ålderskontroll, att produkter är rätt märkta och att marknadsföringen är måttfull. För att få ett tillstånd krävs att man är lämplig vilket innebär att kravet på lämplighet inte bara gäller vid ansökningstillfället utan hela tiden som tillståndet används.

Denna lag innehåller bestämmelser om tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, örtprodukter för rökning och om användningen av njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

Ett tillstånd kan gälla för viss tid eller tills vidare. Om den som ansöker om tillstånd avser att bedriva detaljhandel från ett försäljningsställe, ska tillståndet avse försäljningsstället. Ett tillstånd får beviljas endast den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag, 5 kap. 2 § Lag om tobak och liknande produkter.

Handläggning

Handläggningstiden beräknas från den dag en skriftlig ansökan om tobaksförsäljningstillstånd är komplett. Det är den sökandes ansvar att se till att nödvändiga handlingar för beredandet av ärendet lämnas in till kommunen. Tillståndet beslutas enligt delegation av tillståndsenheten vid beviljande, men vid avslag eller vid tveksamheter ansvarig nämnd i respektive kommuner i Dalsland och Sjöfles.

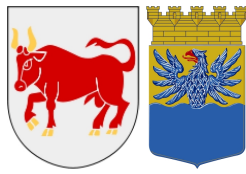
Beslut om tillfälligt tobaksförsäljningstillstånd fattas av handläggande på tillståndsenheten enligt delegation. Ansökningsavgiften återbetalas inte vid avslag eller återtagen ansökan.

Normal handläggningstid för tillstånd är ca 1 månad från det att en komplett ansökan har inkommit till myndigheten och för tillfälliga tillstånd är handläggningstiden beräknad till ca två veckor.

Tillsyn

Kommunen har tillsammans med polisen tillsynsansvaret över försäljningen av tobaksprodukter. Tillsynen skall huvudsakligen inrikta sig på information, rådgivning samt att tobakslagens regler efterlevs.

Tillsynen innebär bland annat kontroll av följande:

- Att försäljning inte sker till personer som är under 18 år.
- Försäljning inte sker till någon som man misstänker överlämna tobaken till annan person som ej fyllt 18 år.
- Tydlig skyltning finns om åldersgräns.
- Tobaksvaror inte säljs i form av lösa cigaretter eller i förpackning om färre än 19 cigaretter.
- Bestämmelserna om varningstexter och marknadsföring följs.

Förebyggande tillsyn är kommunens arbete med informationsinsatser till verksamheterna. Målet är att sprida kunskap om hur Lag om tobak och liknande produkter ska omsättas i praktiskt arbete.

- **Inre tillsyn** innebär att kommunen arbetar med att granska om den som har försäljningstillstånd fortfarande uppfyller lagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Detta arbete kan ske i samarbete med polismyndigheten och Skatteverket. Även kontroll av marknadsföring i annonser och på webben utförs.
- **Yttre tillsyn** är den granskning som sker då kommunen besöker försäljningsstället under pågående verksamhet för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen. Tillsynen kan också ske genom så kallad samordnad tillsyn när kommunen tillsammans med olika berörda myndigheter som polismyndigheten och Skatteverket gör gemensam tillsyn på försäljningsstället.
- **Kontrollköp** av folköl, tobak, receptfria läkemedel och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare utförs i syfte att kontrollera att den som lämnar ut dessa varor förvissas sig om att mottagaren har uppnått den ålder som lagen föreskriver, det vill säga 18 år.

Inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning kring försäljningstillståndet inleds och att nya remisser skickas till berörda myndigheter. Det kan också leda till förslag om sanktionsåtgärder. En genomförd tillsyn ska dokumenteras. Om tillsynen leder till utredning ska kommunen avsluta ärendet med ett beslut. De uppgifter som kommit fram ska kommuniceras med tillståndshavaren enligt förvaltningslagen.

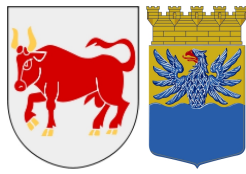
Tillståndsenheten enligt delegation fastställer en plan för tillsynen där det framgår i vilken omfattning kommunen ska genomföra yttre tillsyn.

Tillsynsavgifter

Kommunen har enligt 8 kap 1 § och 2 § LTLP rätt att ta ut avgifter för tillståndsprövning och tillsyn av den som beviljats tillstånd sälja tobaksvaror. Avgifterna fastställs av Kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen enligt kommunallagen.

Remissyttranden

Enligt 5 kap 4 § LTLP kan kommunen hämta in polisens yttrande vid en prövning av ett

stadigvarande försäljningstillstånd av tobaksvaror. En sökandes personliga lämplighet prövas i vid mening. När en juridisk person ansöker om försäljningstillstånd bör lämplighetsprövning avse såväl den juridiska personen som den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen. När ansökan avser partihandel ska både Polismyndigheten och Tullverket yttra sig om lämpligheten (5 kap 4 § LTLP).

Vid en ansökan om stadigvarande tillstånd gällande försäljning av tobaksvaror inhämtas information från Polismyndigheten, Skatteverket och i vissa fall Kronofogdemyndigheten. En samlad bedömning görs i varje enskilt fall.

Polismyndighetens yttrande redovisar om den sökande finns med i belastningsregistret. I förarbetena nämns några typer av brottslighet som är särskilt allvarliga:

- brott som har anknytning till rörelsen
- ekonomisk brottslighet
- tobaksrelaterad brottslighet

Tullverket får i varje enskilt fall bedöma vilka uppgifter som ska lämnas ut.

Skatteverkets yttrande redovisar om sökanden, företaget eller de personer som har betydande inflytande i verksamheten har fullgjort sina skyldigheter mot det allmänna. Om företaget har registrerats i skattebasen för F-skatt, moms och som arbetsgivare. Om företaget och företrädarna redovisat och betalat skatter och avgifter i tid och om förskrivna deklARATIONER är inlämnade.

Kronofogdemyndigheten yttrande redovisar om sökanden, företaget eller personer med betydande inflytande i verksamheten förekommer med skulder eller krav i Kronofogdens register.

Egenkontroll

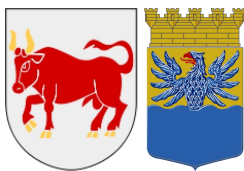
Enligt 5 kap 6 § och 7 § LTLP den som bedriver tillståndspliktig försäljning av tobaksvaror eller gränsöverskridande distansförsäljning ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Till ansökan om tillstånd ska egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens prövning och tillsyn bifogas. Ändrade uppgifter ska snarast anmälas till kommunen.

Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Bestämmelserna i 5 kap 15 § LTLP reglerar försäljningen av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Försäljning får ske först efter att en anmälan har gjorts till den kommun där försäljningsstället ligger.

Den som bedriver försäljningen ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen i övrigt av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram. Ändrade uppgifter ska snarast anmälas till

kommunen.

Försäljning av Tobaksfria nikotinprodukter

Från och med 1 augusti 2022 regleras tobaksfria nikotinprodukter genom lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Försäljning får ske först efter att en anmälan har gjorts till den kommun där försäljningsstället ligger.

Den som bedriver försäljningen ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen av Tobaksfria nikotinprodukter och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram. Ändrade uppgifter ska snarast anmälas till kommunen.

Tillsyn rökfria skolgårdar

Under 2015 kom en ny verksamhet att ingå i tillsynsverksamheten i Dalslandskommunerna då det inte tidigare har gjorts någon tillsyn av rökfria skolgårdar eller skollokaler. Sjöfles kommun har tillsynsarbetet i annan förvaltning. Detta tillsynsarbete är omfattande och kräver inte bara tillsyn utan också förebyggande information och arbete tillsammans med alla aktörer i skolans värld. En viktig resurs i arbetet med rökfria områden är folkhälsosamordnaren i kommunen. Vid tillsyn kontrolleras att det inte röks på skolgården, att det finns skyltar om rökförbud uppsatta, att inte askkoppar finns och att skolan arbetar aktivt med tobaksfrågor m.m.

Detta arbete är inte avgiftsfinansierat.

Receptfria läkemedel

Tillståndsenheten kontrollerar verksamheter som säljer receptfria läkemedel i Dalslandskommunerna, i Sjöfles kommun ligger ansvaret på en annan förvaltning. Läkemedelsverket har det övergripande ansvaret för tillsyn och sanktioner av receptfria läkemedel samt följer upp de brister som kommunen rapporterar.

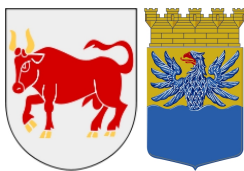
Vid tillsyn kontrollerar tillståndsenheten

- försäljningsstället har ett egenkontrollprogram som är anpassat efter verksamhetens behov och förutsättningar
- det finns minst en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut receptfria läkemedel till den som inte har fyllt 18 år
- de läkemedel som säljs är tillåtna för försäljning i detaljhandel

Tillsynsavgifter

I Dalsland och Sjöfles tillämpas en gemensam taxa avseende ansöknings- och tillsynsavgifter. Ta kontakt med Alkohol- och Tobaksenheten för mer information, eller gå in på hemsidan www.mellerud.se/naringsliv-och-arbete. Se menyraden till vänster.

Ansökningsavgiften för stadigvarande serveringstillstånd innefattar även avgift för ett kunskapsprov. Vid tillfälliga tillstånd tas avgift för kunskapsprov ut för att täcka kostnaden för personal och lokalbokning med datorer. Ett kunskapsprov i dessa fall gäller under fem år.

Dalsland & Säffles Alkohol- och Tobaksenhet

När det gäller tillsynsavgifter för serveringstillstånd baseras dessa på en fast del och en rörlig del. Den rörliga delen baseras på föregående årsförsäljning av alkoholdrycker, denna avgift kan alltså inte bli aktuell första året när man fått sitt tillstånd.

Tillsynsavgiften för tobakstillstånd består av en fast avgift per år.

Den årliga tillsynsavgiften för både servering/tobakstillstånd betalas från och med den dagen man fått sitt tillstånd. Det innebär att första årets tillsynsavgift kan variera, eller i vissa fall helt utebli, beroende på vilken tid på året man får sitt tillstånd beviljat.

När ett företag upphör kommer en slutfaktura beräknas på den tid som tillståndet varit aktivt det året verksamheten upphör. Denna slutfaktura beräknas utifrån den fasta avgift som beslutats för respektive stadigvarande tillstånd.

Överklagande

Beslut som gäller serveringstillstånd eller tobakstillstånd kan överklagas till förvaltningsdomstolen. En skrivelse med överklagan ska skickas eller lämnas in till Alkohol- och Tobaksenheten, Melleruds kommun, se adress nedan. Överklagandet ska vara kommunen tillhanda senast tre veckor efter det att sökande tagit del av beslutet, eller då beslutet har anslagits i kommunen.

Kommunen ska lämnas tillfälle att yttra sig innan förvaltningsdomstolens beslut.

Kontakter

Information finns på www.mellerud.se/naringsliv-och-arbete. Se menyraden till vänster på hemsidan.

Kontakta Alkohol- och Tobaksenheten, Melleruds kommun, Box 64, 464 80 Mellerud eller per mail: alkohol.tobak@dalsland.se

För med information och rådgivning kontakta:
Dalsland & Säffles Alkohol- och Tobaksenhet Telefon: 0530-18 146 eller 0530-18 160.